

* * *

Југослава Гајанина упознали смо раније. Он нам је понудио пјеснички првенац

"Кокузове радости". Пјесме које се налазе у тој збирци говоре о љубави, свакодневном животу, родном крају, срећи, младости, чежњи, пејсажима родне Грабовице и њеним житељима, немирној ријечи Врбањи и свему ономе што човјека чини срећним и даје му драж и смисао живљења. Једноставно речено: Југослав је пронашао поезију, поезија је пронашла Југослава и сада они заједно живе.

Нова Гајанинова збирка пјесама **"Несаница"** је продужетак пјесничког ткања и освајања нових предјела поетског. Пјесник се увијек креће између сна и јаве, отвара и шири видике и проналази оно што је дубоко у нама, природи и космосу. **"Несаница"** је надахнуто остварење којим Југослав крочи даље и дубље, усавршава умијеће стварања и баца ново свјетло на људе, догађаје, завичајна збивања и све оно што настаје и нестаје.

Пјесник се овога пута определијелио за четири циклуса пјесама у својој збирци, а то су: **Завичајни кутак**, **Шта је то љубав**, **Опомена** и **Доколица**. Нудећи ову поезију Југослав се полако приближава православном хришћанском поимању свијета, гдје Отац, Син и Дух Свети дају значај и суштину свијету и животу.

Оно што магично плијени и привлачи у Гајаниновој поезији је љубав према својој земљи, прецима и традицији, настојање да се ријешу загонетка љубави, приказивање свакодневне стварности и критичко освртање на многе негативне појаве, људску похлену и пролазне материјалне ствари. Пјесник хоће да нас упути и поучи, да је величина у оном што је духовно, узвишена и непролазна. Находи инспирацију и теме за свој пјеснички опус у свакодневним стварима, обичним људима и неодољиво га привлачи сунце родног краја, легенде и земне ствари, радости и среће његових мјештана, али и туга, болови, растанци и одласци са овог свијета.

Пјесник је увијек уз своје најближе. Схвата тежину, али и узвишеност живљења људи на селу. Они су праисковски везани за своју земљу: њиве и оранице, пашњаке и шумарке.

У пјесми **Сељак**, Југослав истиче:

*"Окућан знојем, шек што јутиро свану
и сунчеве зраке скочише по роси,
с најором у суверш кренуо је дану
да шраву гушћу шежачки коси".*

Пјесма **На гробу** посвећена дједу Драгану открива чврстину, моралну чистоту, па се у њој осјећа дах топлине кроз тихо изговарање молитве, паљење свијеће и жал за људима који су били оличење свог краја и српског рода. Унаточ несхватањима,

људској злоби и сујети дјед Драган је остао усправан, достојанствен и непоколебљив:

*"Прогањан често као звијер,
од многих хуља и шарлатана
нисе мијењао морални смијер
до свој судњег дана"*

Врло је топла и искрена пјесма **Побједник** посвећена Филипу Перишићу, човјеку који је оставио људске трагове, чинио добра дјела "градећи мостове вјечног пријатељства" међу људима:

*"Зашто овим стихом изражавам жељу
коју врело срце громогласно кличе:
Бог нека те чува, драги пријатељу,
хвала што постојиш, драги наставнице"*

У мноштву осталих пјесама, као што су: **Земљо моја, Сеобе, (Не) заборављени, Дено, Бабине** и другим видљив је пјесников патриотизам, осјећај пролазности и промјене, али и велика вјера у људе, неумитна кретања, лична свједочанства и откључавање ковчежића тајни и надахнућа који се односе на пјесничково мјесто и слијед дешавања у њему.

Повод за пјесму Гајанин налази на свим путевима и путићима своје Грабовице, али се плаши да ће она препуштена себи остати пуста, јер су њена дјеца, добивши крила, отишла у бијели свијет. И овдје је потврђено правило да се човјек

читаваог живота враћа родном крају, гдје безбрижно постоји и живи.

Пали борци которварошке општине су светиња за пјесника, па он подсјећа, да се они не смију заборавити и упућује им велику захвалност за оно што су учинили за свој народ и отаџбину.

Циклус пјесама **Шта је то љубав** је посвећен овом узвишеном осјећању, а љубави се човјек осјећа увијек почетник, изнова снови и пјева. Ту су незаобилазни сусрети и растанци, чежња, страдања, жеља и нада, сентименталност и меланхолија. Пјесник полази од тога да је "љубав потрес у глави", и оно чему се човјек највише радује "као пчела медоносном цвијету", од ње је и душа саткана. О томе шта је љубав, најбоље потврђују стихови:

*"Уишта ли Вас неко,
ишта је шо свешо?
Рецише јасно: Нисам поеша
али знам, сигурно
ЉУБАВ је свеша".*

У свим љубавним пјесмама младог пјесника Гајанина има доста сјете, жала за оним што је прошло, очекивања неке запретане жеравице, несанице, подсјећања на еротичне сјене које су ишчезле. И када се нада и кад тугује пјесник у љубав вјерује, слично индијском пјеснику Тагори. "Сак о срећи виши је од среће", каже пјесник и

филозоф Јован Дучић, а управо ова велика мисао присутна је и у поезији Југослава Гајанина.

Понекад пјесник себе обмањује, прихвата снове и варке као стварност, а мало треба да се буде срећан. То је живот крај оног кога волиш и желиш. Одмах је све присутно; сунце сване и нестане бол и туга, све добије нови облик и живот постаје лакши и подношљивији.

Пјесник Гајанин је изабрао тешке стазе и богазе у животу, гдје љубав даје боју и тон у пролазном животу. А онда пола у сну, пола у јави нирвана се јави. У Гајаниновој љубавној поезији има оног за чим сви млади жуде и пате, али то је слатка патња и подсјећање на тренутке среће и радости.

Љубав је ипак најсјајнија звијезда и највећа љепота пролазног живота.

Пјесме садржане у циклусу **Опомена** говоре о чудном усуду и злој судбини. Рат је пореметио све; срушио мостове пријатељства, раздвојио генерације и све је кренуло неким чудним током. Умјесто радости и среће, стигли су "јаук, разарање, страва..."

Пјесник позива оне који су задојени мржњом на било којој страни да схвате да се на овим просторима може живјети заједно у миру и слози. Уколико се пријеђе праг стрпљивости и почне да се угрожава вјера, нада, слобода и достојанство пјесник је категоричан:

*"Не дам да ми узму моје достојанство
и нос, истину, правду..."*

*Нећу им дозволићи да на мене баце
љагу, завјеру, кривду и неправду".*

У времену када Србе нападају са свих страна пјесник Гајанин позива да се окупламо око цркве и крста, те да се молимо Богу и "покажемо јединство и слогу".

Вријеме је да морамо вољети своје и поштовати туђе, јер ко неће брата за брата, он ће изабрати туђина за господара.

Оно што даје посебну вриједност овом циклусу пјесама то је уочавање нужности да се Срби воле, помажу међусобно, уједине и врате вјери и слози. Са много дара и смисла Југослав увиђа да нашим непријатељима смета наше сјеме и племе, затим све што је српско. Сасвим јасно пјесник уочава да су они са стране "помрсили конце", јер је западни вјетар учинио своје и завадили су се људи који вијековима заједнички живе на овим просторима.

И попут Арчибалда Рајса, Гајанин опомиње да Срби требају да се чувају себе!

Доколица је циклус пјесама везан за обичаје и традицију села. Оне се односе на котлове за ракију и котларе, плодове јесени, пијачне дане, узгој стоке, псовке и све оно што живот ствара и смрт жање. Осјећаји пролазности и охоли поход смрти која никога не обилази и изједначава све са црним плесом и неумитним током је упечатљиво приказан.

Гајанин је усавршио своје пјесничко стварање. Стихови су добили нове димензије и у њима је присутна већа поетика и симболика. Старе и нове теме су осветљене новом свјетлошћу. Зрелије и дубље се захватају призори из живота и свакодневнице.

Али, пјесника напушта и поново му се враћа, и понекад измами осмијех са лица, па он закључује:

*"И вјерно ме ноћу њраши,
моја драга несаница"!*

Проф. др Остоја ЂУКИЋ